

A Görög Királyság volt az első független állam a Balkán-félszigeten, de valójában a politikai rendszerét, hazai és külpolitikájának alapvonalait a 19. században három „Védhatalom” - Nagy-Britannia, Franciaország és Oroszország - határozta meg, valamint azok katonai beavatkozásával nyerte meg a szabadságharcot (1821-1832). Az ország politikai életét a „Nagy Eszme” uralta, vagyis az állam határainak kibővítésének és a görög testvéreinek felszabadításának célja, akik főként az Oszmán birodalomban éltek, és akik több mint háromszor annyian voltak, mint az új királyság mintegy 800.000 lakosa. A nagy kulturális, vallási és gazdasági központok mind a királyságon kívülre estek, nem volt benne egyetlen nagyváros sem: az első fővárosok (Aigina, Náfplio, sőt Athén) lakossága sem haladta meg az ötezer főt. A görög hazafiak csalódása nagyon nagy volt. Ezzel együtt folyamatosan próbálkoztak az ország területének növelésével.

A görög államépítés 1821-ben a szabadságharcban kezdődött, és nyugati prototípusainak - a huszadik századi francia közigazgatásnak, a német jogrendszernek és a brit parlamenti gyakorlatoknak megfelelően folytatódott. Az új állam elfogadta a kormányzás nyugati alapelveit, amelyek azonban ellentétesek voltak a hazai politikai gyakorlattal.

A görög szabadságharc kezdeti sikereit (1821. szeptember - Tripolitsza bevétele) hatalmas méretű megtorlás követte az oszmán hatalom részéről, (Konstantinápoly, Szaloniki, Kréta, Ciprus, és különösen elsöprő méretekben az Égei-szigeteken – Hiosz, Pszára, Kászosz) ami azonban mégsem tudta megállítani a kibontakozó felkelést. Az oszmán hatalom kénytelen volt segítségért fordulni Egyiptomhoz, aminek azonban súlyos ára volt: a Peloponnészosz (Morea) majdani átadása. Azonban nem kis részben a kontraproduktív oszmán módszereknek (is) köszönhetően mozgásba lendült európai nagyhatalmak segítségével a görög szabadságharc sikerrel zárult és négyszáz év oszmán uralom után létrejött az első nemzetállam a Balkánon.

A görög szabadságharc kezdetétől, a Görög Királyság megalakulásakor, majd a további görögök lakta területek integrálása során egészen a kisázsiai katasztrófa bekövetkeztéig, ez a folyamat nagy részben a nemzetközi kapcsolatok (diplomáciai, katonai, és különösen érzékenyen a gazdasági kapcsolatok) függvényében játszódott.

A drámai végkifejlet során (1921-22), a döntő szakaszban, a sikerebb török (döntően katonai, és gazdasági) diplomácia következményeképp súlyos vereséget szenvedett a görög nemzetépítés *Megali Idea* néven ismert koncepciója.

Ennek a vereségnek következményeképp végetért, de helyesebben inkább azt mondhatjuk, hogy megsemmisült a háromezer éves görög civilizáció Anatóliában, s ezzel egy több évezredes multikulturális együttélés tűnt el Kis-Ázsiában 1922. szeptemberében. Azonban ez nem az augusztus végén kezdődött török katonai offenzíva eredménye volt. Megelőzte ezt az Oszmán Birodalomban, a keresztények – örmények, görögök -, 1896-ban kezdődött „államilag szponzorált megsemmisítése”. Mindez úgy történhetett meg, hogy a nemzetközi közösség e folyamat segítő szemlélője volt – értsd a korabeli nagyhatalmak ellentétes érdekei vezették a tragédiáig a történeteket.

Ennek záróakkordja volt, amikor az olaszok és franciák által átadott hadfelszereléssel és szovjet aranytartalékkal megújított török hadsereg 1922. augusztus 30-án megsemmisítette a két éve fogyatkozó görög erőket, melyeknek Lloyd George kormányának bukásával semmilyen további támasza nem maradt. Így történt meg az, hogy a görögök pontosan egy évszázados törekvése, hogy a görögök lakta területeket – ez alatt azt kell érteni, hogy ott ahol a görög nyelv és kultúra volt a domináns, és nem feltétlen számbelileg voltak túlsúlyban, - egy organikus egységbe szervezze, 1922 őszén egy megsemmisítő tragédiába torkollott a Pongoszon, és Nyugat-Anatóliában. Ez volt a kisázsiai katasztrófa. (Μικρασιατική Καταστροφή)

A kisázsiai vereség s az azt követő óriási mértékű menekülthullám, a görög társadalomfejlődés legmeghatározóbb élményének bizonyult. Lényegében ekkor született meg a mai Görögország.